

HOVRÄTTEN FÖR
ÖVRE NORRLAND
HON
Fi 5

DOM
2024-02-16
Umeå

Mål nr
B 614-23

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Luleå tingsrätts dom den 10 maj 2023 i mål nr B 2727-22, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 1)

Klagande (Åklagare)

Chefsåklagare Nicklas Englund
Åklagarmyndigheten
Särskilda åklagarkammaren

Motpart (Tilltalad)

CARL Oscar Erik Lindberg, 19870228-0176
Rosgatan 12
931 39 Skellefteå

Offentlig försvarare: Advokat Magnus Söderlind
Advokatfirman Lundberg & Åkerlund HB
Box 136
971 04 Luleå

SAKEN

Tjänstefel

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten ändrar tingsrättens dom på så sätt att hovrätten dömer Carl Lindberg för tjänstefel den 9 augusti 2022 enligt 20 kap. 1 § brottsbalken och bestämmer påföljden till 60 dagsböter om 210 kr.
2. Hovrätten ålägger Carl Lindberg att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.
3. Magnus Söderlind får ersättning av allmänna medel med 28 706 kr, varav 22 965 kr för arbete och 5 741 kr för mervärdesskatt. Denna kostnad ska Carl Lindberg återbetala till staten.

Dok.Id 173425

Postadress
Box 384
901 08 Umeå

Besöksadress
Bankgatan 3

Telefon
090-17 20 00
E-post: hovratten.ovrenorrland@dom.se
www.hovrattenovrenorrland.domstol.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Åklagaren har yrkat att hovrätten ska döma Carl Lindberg för tjänstefel enligt åtalet och bestämma påföljden till dagsböter.

Carl Lindberg har motsatt sig ändring av tingsrättens dom.

HOVRÄTTENS DOMSKÅL

Utredning

Hovrätten har tagit del av samma utredning som tingsrätten. Förhören har spelats upp.

Skuld

Tingsrätten har i sin dom utförligt redogjort för den utredning som har lagts fram och hur tingsrätten har värderat denna. Vidare har tingsrätten redogjort för de relevanta bestämmelserna och förutsättningarna för att döma en polisman för tjänstefel i en situation som den aktuella. Som tingsrätten har redovisat krävs det att det föreligger synnerliga skäl för att en polisman ska ha rätt att företa ett förföljande av ett tvåhjuligt motorfordon. För att synnerliga skäl ska föreligga ska den flyende ha begått eller vara på väg att begå ett grovt brott eller på annat sätt visat sig särskilt farlig för andra människors liv eller hälsa. Vad som utgör ett grovt brott är inte närmare definierat i de allmänna råden. Enligt hovrättens bedömning ska de allmänna råden dock inte tolkas på det sätt som Carl Lindberg gör gällande; att det är tillräckligt att brottet – oavsett straffvärde och allvar – rubriceras som ett grovt brott. Som tingsrätten har angett har Carl Lindberg invänt att det förelåg synnerliga skäl då han misstänkte att den han förföljde hade begått en olovlig körning, grovt brott. Hovrätten konstaterar att det är ett brott som i normalfallet föranleder ett bötesstraff och kan inte anses vara ett sådant brott som åsyftas i de allmänna råden (jfr JO 1990/91 s. 72 ff.). Sammantaget delar

hovrätten därför tingsrättens bedömning att det inte har förelegat synnerliga skäl för ett förföljande.

Vidare instämmer hovrätten i tingsrättens bedömning att Carl Lindberg har varit oaktsam. Att det ställs höga krav för att ett förföljande av ett tvåhjuligt motorfordon ska få inledas måste ha varit känt för honom, dels genom den utbildning han fått, dels genom att han arbetat som motorcykelförare under flera år. Den omständigheten att han var tjänstledig vid den tid som den aktuella FAP-en infördes medför inte någon annan bedömning. Precis som tingsrätten har angett kan den aktuella situationen inte heller ha varit svårbedömd. Carl Lindberg har därmed, i likhet med vad tingsrätten redovisat, åsidosatt vad som gällt för uppgiften genom att han genomfört ett förföljande av ett tvåhjuligt fordon på det sätt som åklagaren påstått. I likhet med tingsrätten anser hovrätten att Carl Lindberg inte kan gå fri från ansvar på grund av straffrättsvillfarelse.

Frågan är då om Carl Lindberg kan gå fri från ansvar på grund av att gärningen är att bedöma som ringa. För att så ska vara fallet krävs att gärningen med hänsyn till gärningsmannens befogenheter eller uppgiftens samband med myndighetsutövningen är att anse som ringa. Som angetts ovan har det inte varit fråga om en svårbedömd situation. Det kan därmed inte anses vara en sådan situation där det funnits utrymme för skilda bedömningar eller en situation där Carl Lindberg haft att fatta beslut under hög press (jfr rättsfallet RH 2011:31). Om själva förföljandet kan hovrätten, i likhet med tingsrätten, konstatera att det pågick under några minuter. Under dessa minuter har Carl Lindberg förföljt pojken på det tvåhjuliga motorfordonet genom delar av centrala Piteå. Både Carl Lindberg och den förare han förföljde har i vart fall periodvis hållit en hastighet som överskridit rådande hastighetsbegränsning. Förföljandet har vidare skett mellan parkerade bilar på en parkering där andra människor vistats, över övergångsställen, in på gång- och cykelvägar och sedan avslutats genom att bland annat passera andra människors trädgårdar. Allt detta har skett en sommarkväll strax före klockan åtta på kvällen. Enligt hovrättens mening har Carl Lindbergs agerande inneburit risker för såväl allmänheten som föraren av det tvåhjuliga fordonet som han

förföljde. Gärningen kan därför inte bedömas som ringa. Det innebär att Carl Lindberg ska dömas för tjänstefel. Tingsrättens dom ska ändras i enlighet med det.

Påföljd

Påföljden ska bestämmas till dagsböter. Storleken på varje dagsbot har bestämts utifrån Carl Lindbergs ekonomiska förhållanden.

Brottsofferfond

Det brott som Carl Lindberg döms för har fängelse i straffskalan. Han ska därför enligt lag betala en avgift på 800 kr till brottsofferfonden (se 1 § lagen (1994:419) om brottsofferfond i dess lydelse före den 1 februari 2023).

Ersättning till försvararen

Den ersättning som Magnus Söderlind har begärt för sitt arbete bedöms skälig och ska utgå. Carl Lindberg bedöms ha ekonomiska förutsättningar att stå för hela försvararkostnaden.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 15 mars 2024.

Hovrättsråden Jonas Brodin och Ann-Christine Johansson, tf. hovrättsassessorn Linn Brewer (referent) samt nämndemännen Ulf Jakobsson och Annelica Kristoferqvist har deltagit i avgörandet. Rätten är enig.

LULEÅ TINGSRÄTT

HANDL 6

Dom

Meddelad i Luleå

2023-05-10

Målnummer

B 2727-22

Parter och domslut

Carl Lindberg

Parter

Tilltalad

CARL Oscar Erik Lindberg, 19870228-0176
Rosgatan 12, 931 39 Skellefteå

Offentlig försvarare

Advokat Magnus Söderlind
Advokatfirman Lundberg & Åkerlund HB
Box 136, 971 04 Luleå

Åklagare

Chefsåklagare Nicklas Englund
Åklagarmyndigheten
Särskilda åklagarkammaren
205 90 Malmö

Domslut

Åtal som Carl Lindberg frikänns från

Tjänstefel, 20 kap 1 § 1 st brottsbalken, 2022-08-09, Piteå kommun

Ersättning och återbetalning

Magnus Söderlind får ersättning av staten med 53 044 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 42 435 kr arbete
- 10 609 kr mervärdesskatt

Staten ska stå för kostnaderna.

Detta är en avskrift av en elektronisk originalhandling.

Postadress

Box 849
971 26 Luleå

Besöksadress

Skeppsbrogatan 43
Luleå

Expeditionstid

måndag - fredag
08:00-16:00

Telefon

0920-29 55 00

E-post

lulea.tingsratt@dom.se

Webb

<https://www.domstol.se/lulea->

Yrkanden

Stämningsansökan, aktbilaga 3, 2022-12-14, åtalspunkt 1

Åklagaren har begärt att Carl Lindberg ska dömas för tjänstefel enligt 20 kap 1 § 1 st brottsbalken.

Gärningsbeskrivning

1.1 TJÄNSTEFEL

Motorcykelpolisen Carl Lindberg har genomfört ett förföljande eller förföljanden av målsäganden (född 2006) vilken färdats på ett tvåhjuligt motorfordon. Carl Lindberg har härvid uppsåtligen eller av oaktsamhet vid myndighetsutövning åsidosatt vad som gällt för uppgiften genom att sådana synnerliga skäl som föreskrivs i 9 § FAP-104-1 och stadgandets allmänna råd jämte grundbestämmelsen i 8 § polislagen för att få genomföra ett förföljande inte förelegat under något skede av färden. Det hände den 9 augusti 2022 på Västergatan, Piteå, Piteå kommun samt på gångbanor och över parkeringar samt mellan hus i centrala Piteå.

Skäl

Carl Lindberg har vidgått omständigheterna, men bestritt ansvar för brott i första hand på grund av att han varken haft uppsåt eller begått gärningen genom oaktsamhet; i andra hand på grund av att ansvar inte ska utdömas på grund av s.k. straffrättsvillfarelse och i tredje hand på grund av att gärningen ska bedömas som ringa.

Av utredningen har framkommit att målsäganden, som är född år 2006, den aktuella dagen framförde en trimmad moped och gjorde sig skyldig till olovlig körning och vårdslöshet i trafik för vilket han sedermera tilldömdes ett bötesstraff genom att godkänna ett strafföreläggande. Utifrån den av åklagaren förevisade filmen har framkommit att polismannen Carl Lindberg genomförde ett förföljande av målsäganden i centrala Piteå.

För ansvar för tjänstefel döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet vid myndighetsutövning genom handling eller underlåtenhet åsidosätter vad som gäller för uppgiften (20 kap. 1 § brottsbalken). Om gärningen är att anse som ringa, ska dock inte dömas till ansvar. Vad som gällt för uppgiften är i detta fall reglerat genom de vid tillfället gällande föreskrifterna och allmänna råden om vilka hjälpmedel som får användas för stoppande av fordon (Rikspolisstyrelsens föfattningssamling [RPSFS 2016:10, FAP-104-1]). Härutöver gäller som en allmän princip för polisingripande att en polisman som har att verkställa en tjänsteuppgift ska ingripa på ett sätt som är försvarligt med hänsyn till åtgärdens syfte och övriga omständigheter (8 § polislagen).

Av Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd, 9 § i FAP 104-1 framgår följande

"Mot bakgrund av förarens oskyddade och utsatta läge får ett förföljande av tvåhjuliga motorfordon eller motorfordon som saknar skyddande kaross ske endast om synnerliga

skäl föreligger. Särskild försiktighet ska iakttas vid ett sådant förföljande med hänsyn till förarens och eventuella passagerares oskyddade läge.

Allmänna råd: Synnerliga skäl att förfölja ett tvåhjuligt motorfordon eller motorfordon utan skyddande kaross kan föreligga om den flyende flyr efter att ha begått eller är på väg att begå ett grovt brott eller på annat sätt visat sig särskilt farlig för andra människors liv eller hälsa."

Tingsrätten konstaterar att det i det aktuella fallet inte kan anses ha förelegat synnerliga skäl för ett förföljande av målsäganden. Detta då målsäganden endast var misstänkt för bötesbrottslighet. Även med beaktande av Carl Lindbergs invändning att han inte kunde veta vem gärningsmannen var eller dennes ålder och att hans misstanke var att det rörde sig om en olovlig körning, grovt brott, samt mot bakgrund av de uppgifter som lämnats av vittnet Joakim Vikström om målsägandens tidigare vårdslösa framfart på gångvägar, har synnerliga skäl inte förelegat.

Carl Lindberg har invänt att han inte kände till den aktuella bestämmelsen och de allmänna råden eftersom han under år 2016 genomgick polisens utbildning till motorcykelförare och polisens förarutbildning och att det aktuella regelverket inte genomgicks under de kurserna samt att han, efter att under ett antal år ha arbetat inom annat yrke, nyligen återgått i anställning som polis och att han i dagsläget inte arbetar som mc-förare inom polisen.

Av vittnesförhören med Martin Bergström och Johan Backlund som var kurs- respektive utbildningsansvarig för de kurser som Carl Lindberg genomgick har berättat att instruktörerna även tidigare var noga med att ange att förföljande av tvåhjuliga fordon skulle ske med stor försiktighet och restriktivitet.

Mot denna bakgrund och då den aktuella författningen och de tillhörande allmänna råden inte kan anses otydliga samt då situationen inte kan anses ha varit svårbedömd, har Carl Lindberg genom oaktsamhet åsidosatt vad som gällt för uppgiften genom att genomföra ett förföljande av målsäganden som färdades på ett tvåhjuligt motorfordon. Invändningen om straffrättsvillfarelse föranleder ingen annan bedömning.

Carl Lindberg har uppgett att förföljandet inte skedde i någon hög hastighet, att trafikintensiteten var låg och att det därför inte förelåg någon risk för skador. Tingsrätten finner att Carl Lindbergs uppgifter inte kan anses vederlagda genom den bevisning som åklagaren lagt fram och noterar att förföljandet inte pågick mer än några minuter samt att polismannen vid flera tillfällen fick målsäganden att stanna den trimmade mopeden utan att preja eller på något annat sätt riskera målsägandens liv eller hälsa. Med anledning av dessa omständigheter finner tingsrätten att Carl Lindbergs handlande utgör en gärning som är att anse som ringa. Åtalet ska därmed ogillas.

Rätten

Rådmannen Niklas Lind samt nämndemän.

Digitalt signerad av rådmannen Niklas Lind

Överklagandeinformation

Hur man överklagar

Överklagandet ska ha kommit in till Luleå tingsrätt senast den 31 maj 2023. Överklagandet ska vara skriftligt. Luleå tingsrätt skickar det vidare till Hovrätten för Övre Norrland.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid så har den andra parten också rätt att överklaga, även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Luleå tingsrätts namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet. Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför. Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen till en huvudförhandling.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till Luleå tingsrätt. Tänk på att skicka det i god tid med hänsyn till postgången.

Vad händer sedan?

Luleå tingsrätt kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Om det har kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet har kommit in i tid skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Hovrätten för Övre Norrland.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även Hovrätten för Övre Norrland skicka brev på det sättet.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till Hovrätten för Övre Norrland tar domstolen först ställning

till om målet ska tas upp till prövning. Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att ta med allt du vill föra fram i överklagandet.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen och det är kopplat till en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i 4 olika fall.

1. Hovrätten bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten har dömt rätt.
2. Hovrätten anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
3. Hovrätten behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
4. Hovrätten bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Det krävs också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

Vill du veta mer?

Mer information finns på www.domstol.se. Ta kontakt med Luleå tingsrätt eller Hovrätten för Övre Norrland om du har frågor.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se